

Svenska Naturskyddsföreningens syn på svenskt skogsbruk

*The Swedish Society for Nature Conservation's View on
Swedish Forestry*

OLA KIHLGREN

Examensarbete i skogshushållning, 15 hp

Serienamn: Examensarbete /SLU, Skogsmästarprogrammet 2025:18

SLU-Skogsmästarskolan

Box 43

739 21 SKINNSKATTEBERG

Tel: 0222-349 50

Svenska Naturskyddsföreningens syn på svenskt skogsbruk

The Swedish Society for Nature Conservation's View on Swedish Forestry

Ola Kihlgren

Handledare: Staffan Stenhag, SLU Skogsmästarskolan

Examinator: Johan Törnblom, SLU Skogsmästarskolan

Omfattning: 15 hp

Nivå och fördjupning: Självständigt arbete (examensarbete) med nivå och fördjupning G2E med möjlighet att erhålla kandidat- och yrkesexamen

Kurstitel: Kandidatarbete i Skogshushållning

Kursansvarig institution: Skogsmästarskolan

Kurskod: EX0938

Program/utbildning: Skogsmästarprogrammet

Utgivningsort: Skinnskatteberg

Utgivningsår: 2025

Omslagsbild: Föryngringsavverkning i Dalkarlberget, Lillhärdal. Foto: Ola Kihlgren.

Elektronisk publicering: <https://stud.epsilon.slu.se>

Serietitel: Examensarbete/SLU, Skogsmästarprogrammet

Delnummer i serien: 2025:18

Nyckelord: Kalhyggesbruk, naturhänsyn, förtroende.

Sveriges lantbruksuniversitet
Skogsvetenskapliga fakulteten
Skogsmästarskolan

Sammanfattning

Svenska skogar har länge spelat en central roll i landets industriella och ekonomiska utveckling genom att tillhandahålla råvaror som kol, gruvstötter, sågverksprodukter och senare cellulosabaserade produkter. Skogsbruket har främjat teknologisk utveckling, arbetstillfällen och inhemsk handel, samt genererat betydande exportintäkter. Trots dessa samhällsnyttor har skogsbruket under senare decennier fått växande kritik för sin miljöpåverkan, särskilt kopplat till storskaliga metoder som trakthyggesbruk. Dessa metoder har förändrat skogens struktur och minskat dess ekologiska variation, vilket lett till en tydlig tillbakagång för många skogslevande arter. Vissa skogsområden betraktas idag som biologiskt särskilt värdefulla och kan komma att skyddas enligt lag eller frivilliga avtal.

Samtidigt förväntas skogen spela en viktig roll i klimatomställningen. Skogens tillväxt överskrider i dagsläget avverkningen, vilket innebär att den fungerar som en kolsänka och samtidigt bidrar med förnybara råvaror. Detta skapar en konflikt mellan behovet av klimatnytta och bevarandet av biologisk mångfald. Det väcker frågan: vad innebär egentligen ett hållbart skogsbruk?

Svenska Naturskyddsföreningen (SNF) menar att dagens skogsbruk inte är ekologiskt hållbart och förespråkar en omställning mot ett mer naturnära skogsbruk. Föreningen arbetar för att öka skyddet av skog, minska trakthyggesbrukets roll och främja fler bruksmetoder som bevarar skogens naturliga struktur och dynamik. SNF bedriver opinionsbildning på kommunal, regional och nationell nivå.

En studie har genomförts som ett examensarbete på skogsmästarprogrammet vid SLU där det undersöks hur SNF:s medlemmar i Västmanlands län uppfattar utvecklingen av det svenska skogsbruket. Detta med särskilt fokus på hållbarhet. Studien bygger dels på en enkätundersökning och dels på djupintervjuer med sex medlemmar i SNF. Majoriteten av deltagarna i studien uppger att skogsbruket blivit mindre hållbart sedan 1980-talet. Förtroendet för skogssektorn är generellt sett lågt hos medlemmarna, och någon tydlig skillnad mellan äldre och yngre generationer går inte att identifiera. Trots erkännandet av skogsbrukets ekonomiska betydelse anser 71 procent av de svarande att trakthyggesbruk inte bör förekomma i framtidens svenska skogsbruk.

Nyckelord: Kalhyggesbruk, hänsyn, förtroende.

Abstract

Swedish forests have long played a central role in the country's industrial and economic development by providing raw materials such as charcoal, mine props, sawmill products, and later cellulose-based goods. Forestry has promoted technological advancement, employment, and domestic trade, while also generating significant export revenues. Despite these societal benefits, forestry has in recent decades faced growing criticism due to its environmental impact, particularly in relation to large scale methods such as clear-cutting (known in Sweden as "trakthyggesbruk"). These practices have altered forest structures and reduced ecological diversity, resulting in a notable decline in many forest-dependent species. Some forest areas are now considered biologically valuable and may be protected through legislation or voluntary agreements.

At the same time, forests are expected to play an essential role in the transition toward climate sustainability. Currently, forest growth exceeds harvesting levels, meaning that forests act as carbon sinks while also supplying renewable raw materials. This dual function creates a conflict between climate benefits and the preservation of biodiversity. It raises a critical question: what does sustainable forestry truly entail?

The Swedish Society for Nature Conservation (SSNC) argues that current forestry practices are not ecologically sustainable and advocates for a transition toward more nature-based forestry methods. The organization works to increase forest protection, reduce the reliance on clear-cutting, and promote alternative management practices that maintain natural forest structures and dynamics. SSNC engages in public advocacy at the municipal, regional, and national levels.

A study conducted as part of a bachelor's thesis in the Forest Management Program at the Swedish University of Agricultural Sciences (Sveriges lantbruksuniversitet, SLU) explored how SSNC members in Västmanland County perceive the development of Swedish forestry, with particular focus on sustainability. The study combined survey data with in-depth interviews conducted with six SSNC members. The majority of participants reported that forestry has become less sustainable since the 1980s. Trust in the forestry sector was generally low among members, and no significant generational differences could be identified. Despite recognizing the economic importance of forestry, 71 percent of respondents stated that clear-cutting should not be part of future Swedish forest management.

Keywords: Clearcutting, environmental concerns, confidence.

Förord

För att lyckas genomföra denna studie bland medlemmarna i svenska Naturskyddsföreningen Västmanland så krävdes en del engagemang från föreningens sida. Jag har fått tips och hjälp med framtagandet av respondenter till enkät och djupintervjuer.

Jag vill tacka alla som deltagit i denna studie genom enkäter och intervjuer.

Jag vill även tacka Bengt Jönsson, ordförande Naturskyddsföreningen Västmanland och Kristina Keyzer, verksamhetsutvecklare i Mälardalen för er hjälp.

Tack.

Innehåll

1. INLEDNING	1
1.1 DET SVENSKA SKOGBESTÅNDET	1
1.2 SVENSKA NATURSKYDDSFÖRENINGEN, SNF	2
1.3 SKOGBRUKETS FÖRESPRÅKARE	4
1.4 CERTIFIERING OCH LAGAR.....	5
1.5 STUDIENS SYFTE OCH HYPOTESER	6
2. MATERIAL OCH METODER	8
2.1 DATAINSAMLING ENKÄT	8
2.2 DATAINSAMLING INTERVJU.....	9
3. RESULTAT.....	11
3.1 HÅLLBART BRUKANDE	11
3.2 FÖRTROENDE FÖR SKOGSSEKTORN	14
3.3 SKOGENS AVKASTNING	18
3.4 KALHYGGESBRUK	19
4. DISKUSSION	22
4.1 RESULTATET OCH TIDIGARE STUDIER	22
4.2 STUDIENS STYRKOR OCH SVAGHETER.....	23
4.3 INTERVJUERNAS UNDERLAG OCH KVALITET	24
4.4 FILTERBUBBLOR	24
REFERENSER.....	27
BILAGA 1. ENKÄTFRÅGOR OCH SVARSALTERNATIV	29
BILAGA 2. FRÅGEFORMULÄR, DJUPINTERVJUER	31
BILAGA 3. STATISTIK	32

1. Inledning

Det svenska skogsbruket har under en lång tid bidragit till svensk ekonomi och välfärdsuppbyggnad. Skogsbruket har genererat arbetstillfällen, maskin-, industri-, och teknikutveckling, inhemsk handel samt utgjort en stor del av exportvärdet för Sverige. Man kan fråga sig vad Sverige som land hade varit utan skogsbruket. Dock finns det hos många idag, såväl forskare som allmänhet, stark kritik mot det skogsbruk som skogssektorn bedriver. Kritik från bland annat miljöorganisationer.

1.1 Det svenska skogsbeståndet

Under en följd av år har skogstillväxten varit större än avverkningen (Skogsdata 2021). Skogsvårdslagen (SVL) och miljöbalken (MB) är de lagrum som närmast styr hur man får bruka sin skog. Sedan 1903 har vi SVL som säger att skogsägaren vid avverkning är skyldig att tillse att ny skog etableras. Dessa nya skogar håller dock i många fall ett lägre ekologiskt värde jämfört med de obrukade skogarna som funnits där sedan innan. Skogar som etableras i ett traditionellt skogsbruk innehåller inte sällan monokulturer av trädslag och träden är dessutom lika i ålder och höjd. De arter som trivs i dessa skogar frodas där medan de arter som kräver mer variationsrika miljöförhållanden försvinner (Eide et al. 2020).

En stor del av de arter som idag är hotade är beroende av skogar som liknar de obrukade skogarna, så kallade urskogar, eller skogar som liknar en urskog, så kallade naturskogar. Bland de arter som finns med på rödlistan så påverkas 1 400 kraftigt negativt av skogsavverkningar. Många av arterna har svårt att överleva tiden efter att skogen avverkats och fram till det att den nya skogen växer upp. Många skogar hinner heller inte bli tillräckligt gamla för att vissa arters livsmiljöer ska hinna återskapas (Eide et al. 2020). Mängden död ved är också av betydelse för många arters överlevnad. En positiv utveckling är att mängden död ved på produktiv skogsmark har ökat, vilket ses vara en följd av dels stormar, dels 1993 års skogsvårdslag, samt miljöcertifieringar i slutet på 1990-talet (Skogsdata 2020).

Samtidigt som målsättningar och fokus på skogens ekologiska värden och artbevarande betonas alltmer så ska Sverige tillsammans med EU arbeta för ett hållbarare klimat. Det gäller bl.a. målen i Agenda 2030. Skogen är en naturresurs där debatten nu gäller om den ska brukas eller bevaras. Samtidigt som den biologiska mångfalden ska bevaras och naturområden restaureras så behöver Sverige och övriga världen ställa om till förnybara resurser och skapa kolsänkor för att mildra klimatförändringarna i största möjliga mån. Skogen kan användas som kolsänka genom till exempel återbeskogning av gamla jordbruksmarker, etablering av energiskogar, gödsling av skogar, samt genom att skydda skogar från avverkning och förlänga deras omloppstider. Bland de olika förslagen så kan ett formellt skydd av skogar gå hand i hand med den målsättning som omfattar målen om biologisk mångfald. Dock kommer då ett mindre utbud finnas till för alla områden där trä ska ersätta fossila produkter. En följd effekt av att den skogliga tillgången begränsas av formellt skydd är att utbudet minskar och

virkespriserna ökar, vilket kan resultera i att det blir svårare att övertala markägare till att vilja avsätta sin skog mot ersättning för att skydda naturvärden i stället för att bruka den.

En annan faktor gällande kolinlagringen i en skyddad skog är att skogens tillväxt inte sker linjärt över tid. Skogen har en relativt låg tillväxt i början när plantorna är små, men allt eftersom tiden går ökar tillväxten och i vuxen ålder håller skogen en hög tillväxt och binder därmed mycket kol. Något som är bra om skogen ska användas som kolsänka. När träden sedan blivit gamla så kulminerar tillväxtkurvan och den höga relativa tillväxten avtar allt mer. Ur ett klimatmässigt perspektiv, för att optimera kolupptaget, så skulle det vara effektivt att efter tillväxten kulminerat avverka skogen och förädla råvaran till så långlivade produkter som möjligt samtidigt som ny skog planteras för att binda mer kol (Hannerz et al. 2024).

För att på nationell nivå bevara den biologiska mångfalden som naturligt finns i skogen så krävs det ofta att skogliga områden skyddas från mänskligt brukande. I en del fall kan mänskliga skötselåtgärder användas i syfte att stärka den biologiska mångfalden genom att skapa lämpliga miljöer för olika arter. Det kan till exempel handla om att tillskapa döda eller sårade träd, skapa luckor för solexponering, gynna lövträd, dämna igen gamla diken med mera för att skapa de substrat som arterna är beroende av (Bjelke et al. 2011). För en del av de områden som anses ha ett högt ekologiskt värde kan det komma att krävas ett formellt skydd, alltså ett skydd enligt lag eller ett avtal med markägaren. Detta för att säkerställa att inte miljön ska förstöras. Området ska bevaras i syfte för utveckling och bevarande av den biologiska mångfalden. Andelen formellt skyddad skog uppgår till ca 1 300 000 hektar av den produktiva skogsmarken i Sverige. Utöver den produktiva skogsmarken så finns improduktiv skogsmark och med den inräknad så upp går den totala mängden formellt skyddad skogsmark till ca 2 400 000 hektar, dvs. ca nio procent av Sveriges totala skogsmark (Skogsdata 2022). Det formella skyddet går att estimeras eftersom det finns avtal och dokumentation om lagbeslut. Frivilliga avsättningar är svårare att uppskatta, alltså det som markägare frivilligt avsätter från skogsbruk utan något avtal eller ersättning. Helt klart är att de frivilliga avsättningarna också utgör en betydande del. I en rapport från Naturskyddsföreningen 2022 framgår det att runt 1 300 000 hektar är frivilligt avsatta av markägarna. Av detta anses 80 procent bero på certifieringar (Naturskyddsföreningen 2022).

1.2 Svenska naturskyddsföreningen, SNF

Svenska naturskyddsföreningen (SNF) grundades 1909 i syfte att skydda delar av naturen från den påverkan som mänskligheten åstadkommer genom ett alltmer omfattande brukande. Föreningen ville få samhällen att engagera sig gällande bevarandet av natursköna och ekologiskt värdefulla områden. Genom sitt arbete hoppades man kunna få slagkraft för att påverka politiken och lagstiftningen. Föreningen var aktiv i att väcka känslor och engagemang hos människor gällande miljöfrågor och skötselmetoder i skogen, allt eftersom skogsbruket effektiviserades (Säll 2021). En medveten strategi från föreningen har varit att i styrelsen ha med människor med höga poster inom samhället för att nå slagkraft.

Deras arbete har beskrivits som nästan en myndighetsroll innan staten började engagera sig för naturvård. Under 80-talet utvecklade föreningen länsförbund och kretsar runt om i landet. Detta för att få en bredare medlemsbas, få större slagkraft och mer folk engagerade (Simonsson 2021).

Idag är SNF den största miljöorganisation i Sverige. Föreningen finns på riks-, läns- och kommunal nivå och rotar sig som en folkrörelse och engagerar sig över hela landet. Föreningen är en demokratisk och opolitisk organisation och de har cirka 200 000 medlemmar. Organisationen är verksam över hela landet och arbetar för, just som namnet säger, att skydda naturen. De arbetar med att utbilda och sprida kunskap om naturen, väcka intresse hos människor för att få fler att engagera sig i naturen, miljöfrågor, konsumtionsfrågor och hållbarhet. Föreningens vision gällande skogen i Sverige är ett, ur deras perspektiv, mer hållbart brukande av landskapet och de naturresurser som Sverige har. Organisationen vill se större områden i landskapet som undantas från skogsbruk i syfte att återskapa och bevara skogar med naturlig struktur och dynamik. Utöver det vill de även se ett mer *naturnära* skogsbruk som syftar till en större variation av skötselmetoder och mindre av traktthyggesbruk. De menar att dagens skogsbruk utarmar den biologiska mångfalden och befarar att de ekosystemtjänster som naturen ger oss håller på att gå förlorade. Vi kan inte bruka skogen på det sätt och i den takt som vi gör idag menar organisationen (Naturskyddsföreningen 2022).

Bland de 21 länsförbund som finns runt om i landet så finns ett i Västmanland. De har ca 2 500 medlemmar fördelade på åtta kretsar (kommuner). Länsförbunden har sina egna stadgar och ekonomi, likaså de olika kretsarna (Naturskyddsföreningen 2017). Vidare arbetar de med att föra debatter, med politisk påverkan, samt med att inspirera människor om natur, miljö och hållbarhet. De inventerar även värdefulla skogsområden och håller olika skogliga utbildningar för föreningens medlemmar och andra (Naturskyddsföreningen Västmanland 2025).

Enligt SNF krävs en annan utformning och planering gällande skogsbrukets åtgärder. Bland annat anser de att planering av skogliga åtgärder ska göras ur ett landskapsperspektiv. SNF eftersträvar ett mer naturnära skogsbruk där en större variation av skötselmetoder används och som samtidigt kan hålla den naturliga struktur och dynamik som är förutsättningen för olika arters fortlevnad. Fler hyggesfria metoder och kontinuitetsskogar (Naturskyddsföreningen 2022). Man menar också att dagens skötselssystem fragmenterar sönder landskapet i områden. Till följd av att man hugger upp landskapet på detta vis så begränsas de arter som kräver den natur som finns kvar i trädgrupper att spridas vidare. Eftersom den hänsyn som idag används utformas till stor del på objektsnivå så gör det att den biologiska mångfalden inte kommer att kunna förbättras i den svenska skogen. Idag är ca 2 500 av de arter som står med på rödlistan i behov av skogliga miljöer. Av dem så är ca 1 400 arter helt beroende av vissa specifika skogliga miljöer (Naturskyddsföreningen 2022). Problemet är att planering utifrån ett landskapsperspektiv kan bli en mycket stor utmaning då det oftast omfattar många olika markägare och ägare som kan ha olika mål med sina ägor.

Enligt SVL så ska de ekonomiska och ekologiska målen värnas i samma omfattning och behållas långsiktigt, samtidigt som hänsyn även ska tas till den sociala aspekten. Huruvida detta efterlevs är en länge omstridd fråga. Enligt SNF så har ekonomin vägt alldeles för tungt inom skogsbruket och de anser att dagens skogsbruk inte är hållbart ur ett ekologiskt perspektiv. De menar att Sverige befinner sig i en nationell kris gällande utdöende av arter och att vi nu står i skuld till kommande generationer och måste återetablera mycket av den brukade marken (Naturskyddsföreningen 2022).

1.3 Skogsbrukets förespråkare

Genom åren har hårda konflikter ägt rum mellan miljöorganisationer och skogsbrukets förespråkare. Jan-Åke Lundén som varit verksam inom skogssektorn, sa i en intervju att man ansåg att vissa var för naiva när det kom till att påverka skogsbruket och att ställa krav gällande miljöhänsyn. Att skogsbruket utgjorde en stor del av Sveriges välstånd var självklart och att skogsbruket då skulle avsätta stora landområden samt upphöra med trakthyggesbruk skulle påverka ekonomin något enormt. Skogsbruket menade att man ska stå upp för brukandet, och att det inte är kritikerna som behöver ta ansvar för konsekvenserna av en minskad ekonomi (Simonsson 2021). Även om debatten har varit högljudd genom åren så är det värt att nämna att det även har förekommit goda dialoger mellan parterna. Dialoger om hur man ser på skogen och hur man anser att den bör brukas.

Det finns ett antal betydelsefulla personer som bidragit till den förändring som skedde inom svenskt skogsbruk gällande naturhänsynen under den senare delen av 1900-talet samt in på 2000-talet. Detta genom nytänkande hos de nya inom skogsbruket; att man öppnar för samtal med miljöorganisationer, tar del av kritik, att kemikalier begränsas och att skogliga områden undantas från skogsbruk, ny hänsyn visas gällande vatten och våtmarker med mera. Inte alla har tillhört någon miljöorganisation, men i och med att kritiken funnits och fått höras och haft genomslag så har miljöhänsynen utvecklats. I Simonsson 2021 så beskriver Anders Turesson att man ur SNF gjorde granskning och gav konkreta förslag på hur dem ansåg att skogsbolaget skulle hantera vissa värdefulla miljöer och att SNF då bjöds in till Domänverkets huvudkontor för att lösa det ”relationsproblem” som parterna hade (Simonsson 2021). Vidare i Simonsson 2021 finns berättelser om dialoger och samtal mellan parterna för att mötas inom frågan om hänsynen inom skogsbruket. Till exempel införandet av 21 § i skogsvårdslagen 1979, framtagandet av FSC-certifieringen, SCA och samråd med lokala SNF gällande AVB 85.

Lars Kardell, jägmästare och hedersdoktor, berättar att han upplevde att under 60- och 70-talet så var de som hade styrande poster inom skogsindustrin stolta över det man genererade till landet. Exportprodukter, växande industrier, arbetstillfällen och pengar till staten och näringslivet. Någon myntade uttrycket att skogen, vattenkraften och järnmalmen var ryggraden i svensk ekonomi. Man värnade om den industri och det blomstrande landet som lyckats hålla sig utanför två världskrig. Kritiken som fanns mot bland annat skogsindustrin och deras skötselmetoder nonchalerades och miljörörelsen hade svårt att få genomslag. Men

när den äldre generationen ersattes av yngre fanns det en ny syn gällande hänsyn och samråd. Bland annat när certifieringen skulle tas fram, förhandlingar gjordes med samerna gällande renbete i fjällnära områden, man avsatte områden från skogsbruk, man skulle sluta med jättelika hyggen. Utifrån dels intervjuerna i Simonsson 2021, dels samarbeten med samer, samt samtal och förhandlingar om certifieringar och avsättningar så kan man tolka det som att en viktig faktor för att få till stånd en förändring inom skogsbruket är att det ska tillsättas nya personer på styrande poster.

1.4 Certifiering och lagar

Den hänsyn som idag tas inom skogsbruket har framkommit genom politiska diskussioner, lagförändringar, konsumentpåtryckningar, politiska styren och krav från EU. Åsikter och tankar från olika aktörer och intressenter i kombination med forskning som gett oss ny kunskap har fört oss dit där vi är idag, och detta kommer ytterligare att bana vägen framåt när det gäller naturhänsyn. På ena sidan av diskussionen om naturhänsynen finns SNF som anser att den hänsyn som tas idag inom skogsbruket är för liten för att det ska vara hållbart och livskraftigt. På andra sidan finns skogsbrukets företrädare som anser att miljökamparna aldrig får nog och att det behövs ett aktivt skogsbruk för att värna arbetstillfällen, bytesbalans och vår välfärd.

Debatten om hur skogen skulle brukas var intensiv under 80- och 90-talet. Även om vissa upplevde att det skedde förändring gällande hänsynen inom skogsbruket, så ansåg miljörelser och kritiker att det var förkastligt det skogsindustrin åstadkom. Under 90-talet vände sig miljörelsen, bland annat SNF, till konsumenterna för att nå en förändring. Man demonstrerade, i Sverige och nere i Europa, för att nå allmänhetens uppmärksamhet gällande det man ansåg som problematiskt med skogsbruket. Tidigare hade fokus i skogsbruket legat på att producera råvara, något som staten var drivande i. Bland annat fanns begreppet ”5:3-skogar” vars namn kom från en paragraf i den dåvarande SVL som syftade till att skogar med lågproducerande eller outnyttjad produktionsförmåga borde ersättas med nytt livskraftigare material. Statliga medel kunde gå ut för att ersätta markägare i de fall avverkningen inte gick ihop vid nyetableringen (Asplund 2020). Detta kunde omfatta fjällnära skogar med mycket lång kontinuitet. 1993 kom en ny skogsvårdslag. Nu var målet med skogen en jämställdhet mellan ekonomi och ekologi. Den biologiska mångfalden skulle få utrymme att fortleva och spridas vidare.

Genom att trycka på de stora konsumenterna så skulle man få dem att ställa krav på leverantörerna (skogsindustrin) i enlighet med vad miljörelsen ville. Bland annat var Tetra Pak en stor uppköpare av vätskekartong från skogsindustrierna och efter krav från England så krävdes en FSC-certifiering av Tetra Pak. Debatten gällande en certifiering blev alltmer påtaglig. Ett rykte var att dåvarande miljöminister, Anna Lindh, hade hotat med ny lagstiftning om inte skogsindustrin och miljöorganisationerna kunde enas, något som skogsindustrierna ville undvika då man inte kunde kontrollera vad som beslutades i riksdagen. Assi Domän och Stora var de bolag som var först ut med att ställa sig positiva till ett

certifieringssystem. Ett första förslag på den svenska FSC-standardens togs fram 1995 av WWF (World Wide Fund of Nature) och SNF.

Karin Lindahl, som var medlem i SNF, hade en viktig roll gällande införandet av FSC-certifieringen. Hon var aktiv inom SNF och samordnade opinionen för att ställa krav på skogsindustrin. En vidare utveckling skedde av den svenska standarden som SNF och WWF hade tagit fram, fast nu med en bredare arbetsgrupp bestående av representanter från både miljörörelsen och skogsindustrin för att enas om en väg framåt. Klart var att bland skogsbolagen fanns skilda meningar gällande införandet av certifieringar och dessutom huruvida man alls skulle samarbeta med miljörörelsen. En del skogsbolag ansåg att miljörörelsen enbart skulle vara en opposition och inte någon som man skulle förhandla eller komma överens med. Efter en vidare utveckling av standarden så var arbetsgruppen överens om en ny standard 1998 och det första bolaget att certifiera sig blev Korsnäs (Simonsson 2021).

Efter detta har de flesta stora skogsbolag valt att certifiera sig med FSC. Certifieringen idag fungerar som ett intyg på att aktören bedriver ett hållbart skogsbruk och att man där ser till skogens alla värden. Man intygar att man ska främja biologisk mångfald, samtidigt som sociala och ekonomiska värden också beaktas. FSC omfattar även mer än bara skogsbruk, såsom motverkan av diskriminering, goda arbetsförhållanden, att ta hänsyn till urbefolkningen, kultur m.m. Organisationen FSC är en fristående ideell förening och den består av tre kammare; den ekonomiska, den sociala och den ekologiska. I dessa kammare sitter det folk som ska arbeta för att jämställa de tre målen (FSC u.å.). Utöver FSC finns PEFC som certifiering, den är dock inte framtagen tillsammans med SNF.

Trots att man var överens 1998 om den svenska standarden för FSC, så upplever en del medlemmar i SNF i efterhand certifieringen som ett misslyckande. De önskar att de fått igenom högre krav på hänsyn och större krav på hyggesfria metoder. SNF har varit aktiv i certifieringen under många år men valde att lämna sin plats i styrelsen och därefter även sin plats i organisationen 2010. Detta efter missnöje med att efterlevnaden av de krav som ställdes på de certifierade aktörerna inte uppfylldes. De ansåg också att påföljderna för de som misskött sig var för obetydliga (Simonsson 2021).

Tydligt är att SNF idag anser att de lagar som styr skogsbruket är otillräckliga gällande hållbart brukande och bevarande av den biologiska mångfalden. De anser även att de två vanligaste certifieringssystemen som finns idag inte uppfyller det som krävs för ett hållbart brukande (Naturskyddsföreningen 2022). För att nå en förändring så arbetar SNF idag med att försöka påverka politiker, leverantörer och konsumenter för att trycka på om en tydlig förändring inom skogsbruket.

1.5 Studiens syfte och hypoteser

Den här undersökningen inriktar sig på svenska Naturskyddsföreningens (SNF:s) medlemmar i Västmanlands län och deras syn på dagens skogsbruk gällande hållbarhet. I en alltmer polariserad debatt om hur den svenska skogen ska brukas är det övergripande syftet med studien att ge en bild av hur medlemmarna i SNF i

Västmanland ser på svenskt skogsbruk och förstå hur de vill att skogen ska brukas eller bevaras. Hållbarhet så som ekonomiskt och ekologiskt.

Rapporten ska ge en bild av hur SNF ser på svenskt skogsbruk, vilket kan vara av intresse för eventuella framtida samarbeten, nya certifieringar. Även hur föreningen ser på den förändring som skett inom skogsbruket den senaste 4 decennierna gällande hållbart brukande.

Innan studiens genomförande fanns fyra hypoteser enligt nedan.

1. Hypotesen är att de äldre medlemmarna i SNF (>50 år) anser att skogsbruket har rört sig mot ett mer hållbart brukande. Detta eftersom de har upplevt den förändringen som skett från 80-talet fram till idag med lagändringar, certifieringar, variationer av skötselmetoder och en ökande andel avsättningar. Detta medan den yngre generationen inom SNF, som inte sett förändringen, anser att skogsbruket är lika förkastligt nu som på 1980-talet.
2. Gällande förtroendet för skogssektorn är hypotesen att den äldre generationen (>50 år) inom SNF har ett större förtroende för den nya generationen som idag utbildar sig och nyligen börjat jobba inom skogsbruket jämfört med de som i många år arbetat inom skogssektorn.
3. Medlemmarna anser att skogen ska brukas för ekonomisk avkastning.
4. Medlemmarna anser att kalhyggesbruket bör uteslutas då denna metod försvårar för dels arter att fortleva på platsen, dels att de begränsar spridningsvägarna för arter i skogar intill.

2. Material och metoder

Undersökningen syftar alltså till att spegla hur SNF:s medlemmar i Västmanlands län ser på svenskt skogsbruk, vilket förtroende de har för skogssektorn och hur skogen enligt dem bör förvaltas. De data som samlades in sammanställdes för att redovisa medlemmarnas tankar och åsikter. Insamling av data skedde i två olika steg, dels i en enkätundersökning, dels genom djupintervjuer bland medlemmarna. Detta gav både kvantitativa och kvalitativa data vilka användes för att komplettera varandra för att få en så tydlig bild av medlemmarnas åsikter som möjligt.

De kvantitativa data anges i siffror och kommer användas för statistiska beräkningar och diagram. De kvalitativa data, som inte är siffror, kommer i stället användas för att sammanfatta medlemmarnas bild samt använda citat från intervjuerna för att ge en tydlig bild (Stenhag 2023).

2.1 Datainsamling enkät

Förberedelsen inför formuleringen av frågor och utskicket av enkäten gjordes genom att undersöka föreningen och dess syn på skogsbruket såväl historiskt som idag. Förberedelsen bestod av att läsa rapporter från föreningen, webbsidor, studera Youtubekanaler och tidigare studier. Allt för att förstå vad föreningen har för mål och vision. Frågorna grundades på detaljer som inte kom fram av litteraturstudien. En första kontakt med SNF togs under januari månad 2025 genom kontakt med Bengt Jönsson som är ordförande för Västmanlands län. Detta för att säkerställa att föreningen ville medverka i denna studie. När frågorna till enkäten formulerats så skickades de till Jönsson för godkännande.

Enkäten bestod av 13 frågor, se Bilaga 1. Medvetet valdes att hålla enkäten kort, detta i förhoppningen att det kunde öka antalet svarande. Frågorna gavs med redan utformade svarsalternativ, förutom en fråga där respondenten skulle besvara med en siffra (dennes ålder). Bland de övriga frågorna kunde endast ett svarsalternativ väljas. Dock fanns en fråga där flera svarsalternativ kunde väljas, fråga 11. Svaren inkom anonymt och inget svar kunde spåras till vem som besvarat enkäten. Tolv av frågorna var utsatta som obligatoriska och de svarande kunde inte skicka in enkäten förrän alla dessa tolv frågor var besvarade. Frågan som inte var obligatorisk gällde respondentens ålder (fråga 1).

I slutet av enkäten lämnades en fri textruta för frivilliga kommentarer. Kommentarererna fick ett utrymme för max 120 tecken. Detta för att kunna hantera alla kommentarer inom rimligt arbete.

Verktyget för att skapa den enkät som användes var det webbaserade enkätprogrammet Netigate. Valet av just detta verktyg beror på att Netigate har ett avtal med SLU gällande deras tjänster. Framtagandet av respondenter skedde via SNF:s verksamhetsutvecklare i Mälardalen Kristina Keyzer. För att statistiskt kunna analysera resultatet så krävdes det att respondenterna skulle slumpas fram. SNF slumpade fram medlemmar och därefter tilldelades respektive respondent länken till enkäten. Enligt föreningen är det cirka 2 500 huvudmedlemmar i

Västmanlands län. Ett stickprov på 400 medlemmar bedömdes som ett lämpligt antal. Denna uppgift erhöles genom att ställa en fråga till chatGPT.

Tillvägagångssättet för att slumpa fram 400 medlemmarna var att ur medlemsregistret ta de 50 första i varje hundratal. Av de 400 utskicken var det 16 e-postadresser som saknades (studsande e-post), var på Keyzer slumpvis valde ut 16 nya. Keyzer skickade ut enkäten via mejl till respondenterna i form av en generell länk som hon erhållit från genomföraren av undersökningen. Frågorna kunde enkelt besvaras i en webbläsare.

Enkäten fanns tillgänglig att besvara mellan 31/3 och 5/5 2025.

2.2 Datainsamling intervju

Skogsmästarskolan ställde krav på att minst sex djupintervjuer skulle genomföras som kompletterande datainsamling till studien. De informanter som intervjuades slumpades inte fram. Framtagningen av frivilliga personer till intervjun gjordes med hjälp av ordföranden för SNF i Västmanlands län. Intervjuaren tilldelades kontaktuppgifter till de frivilliga respondenterna av ordföranden.

Innan intervjun med respektive informant så tilldelades denne ett Worddokument med frågor från enkäten som intervjun skulle utgå från. Detta för att respondenten skulle få möjlighet att fundera igenom frågorna och känna sig mer förberedd och trygg under intervjun, se Bilaga 2. Utskicket av frågeformuläret skedde mellan en dag och upp till cirka en vecka i förväg. I Worddokumentet till intervjuerna fanns inte svarsalternativen med. Syftet var att respondenten skulle svara med egna formulerade svar.

Tid och plats för intervjuerna avtalades med varje respondent för sig. De sex intervjuerna genomfördes runtom på olika platser i Västmanland 2025 mellan vecka 14 och 17.

Intervjuerna genomfördes dels hemma hos respondenterna, dels på caféer, restauranger och dylikt. Intervjun inleddes alltid med frågorna *Vad är det bästa med skogen tycker du? Vad drar dig ut i skogliga miljöer?* Detta för att få i gång samtalet och få respondenten att prata utifrån sina tankar och sina åsikter. Intervjuerna varade mellan ca 50 minuter och upp till 70 minuter, se Tabell 1 nedan.

Tabell 1. Längden i minuter för respektive intervju bland sex medlemmar i Naturskyddsföreningen i Västmanland.

Respondent	Intervjulängd, minuter	Datum
Respondent 1	67	4 april
Respondent 2	64	9 april
Respondent 3	71	11 april
Respondent 4	54	14 april
Respondent 5	46	23 april
Respondent 6	52	24 april

Intervjuerna genomfördes semi-strukturerat där intervjuerna utgick från tolv av frågorna som fanns i enkäten. Dock blev följdfrågorna olika beroende på hur informanterna valde att svara (Indeed 2025). Detta för att hitta intressanta delar i informantens tankar och åsikter. Respondenten fick i slutet av intervjun säga om denne ville vara anonym eller om deras namn fick användas i transkriberingen samt i rapporten sedan.

Intervjuerna genomfördes i samtliga sex fall fysiskt på plats och ljudet spelades in med mobiltelefon. Därefter transkriberades alla intervjuer enligt metoden redigerad transkribering, vilket innebär att man skriver ner det som sägs, med utrymme för att klippa bort påbörjade meningar som inte avslutas, stamningar och upprepande av ord. Tecken kunde användas om det blev en lång paus, meningar påbörjades men inte avslutades eller dylikt. Namnet på den som talade skrevs först i meningen inom parentes. Om personen valde att vara anonym, så byttes namnet ut mot *respondenten*. Svaren kommer ligga till grund för resultatet.

Av 400 framtagna medlemmarna så var det 45 medlemmar som besvarade enkäten vilket motsvarar 11,3 procent i svarsfrekvens. Fråga 1, som inte var obligatorisk, besvarades av 40 personer, vilket innebär 10,0 procent i svarsfrekvens. Svaren från enkäten sammanställdes och resultatet redovisas nedan.

Eftersom svarsfrekvensen var relativt låg och att enkäterna innehöll flera olika svarsalternativ så uppfylldes inte kraven för att statistiskt kunna analysera resultatet med någon signifikans.

I både intervjuer och enkäten valde genomföraren av studien att använda sig av ordet *kalhyggesbruk*. Ordet används ytterst sällan inom den skogliga terminologin. Ord av samma betydelse som mer frekvent förekommer i skogsbranschen är *trakthyggesbruk* eller *föryngringsavverkning*. Valet till att inte använda de orden var för att de skulle kunna skapa osäkerhet om dess innebörd hos de svarande som inte är bekanta med de skogliga begreppen.

3. Resultat

Nedan kommer data att presenteras i fyra olika steg. Antagandet bygger på den litteraturstudie som gjorts innan och resultatet kommer grunda sig på de kvantitativa och kvalitativa data som inhämtats i form av enkäter och djupintervjuer bland medlemmar i SNF i Västmanlands län våren 2025. Av de 45 som besvarade enkäten var det endast 40 som besvarade frågan om ålder. Här i resultatdelen redovisas ibland svaren fördelat på de två åldersgrupperna *Yngre* (under 51 år) och *Äldre* (51 år eller äldre). Medelåldern bland de 40 svarande var 54 år.

3.1 Hållbart brukande

Att döma av de förändringar som skett inom naturhänsyn från 1980 och framåt med nya lagar, certifieringar, klimathänsyn, hänsyn gällande sociala och ekologiska aspekterna, kolsänkor, samråd med samer etc. så kan det antas att skogsbruket skiljer sig idag jämfört med hur det såg ut på 1980-talet.

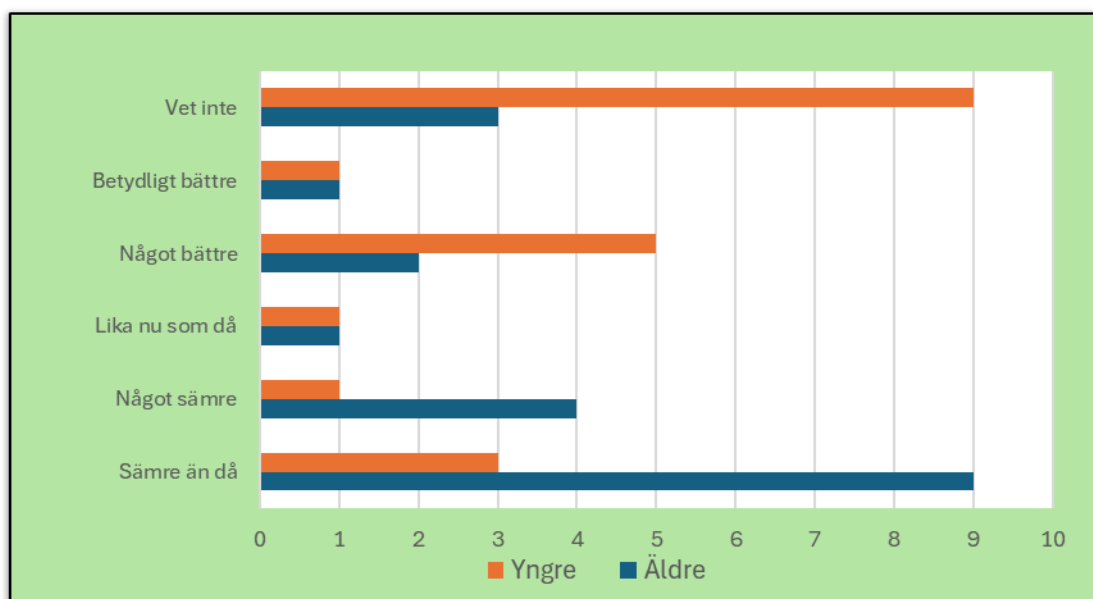
En fråga i enkäten löd: *Hur anser du att svenskt skogsbruk har förändrats sedan 1980 gällande hållbart brukande?*

Bland de som hade en uppfattning gällande frågan, alltså som inte valde alternativet *vet ej*, så var det en klar majoritet bland de *Äldre* som tyckte att skogsbruket har blivit sämre nu jämfört med 1980-talet (se Figur 1). Medelvärdet i gruppen *Äldre* blev 1,9 på en 5-gradig skala där 1 var: *skogsbruket är sämre nu än då* medan 5 var: *Skogsbruket är betydligt bättre idag*. I gruppen *Yngre* så var medelsvaret 3,0, vilket motsvarar *lika nu som då*. En stor andel av de yngre valde att svara *vet ej*.

I den fria kommentarrutan i slutet av enkäten erhöles kommentarer som:

”Behöver bli mer information om hur man bedriver hyggesfritt skogsbruk”

”Hugg inte ner skogen!!!”

Figur 1. Diagram över hur medlemmar i Naturskyddsföreningen i Västmanland anser att svenskt skogsbruk har förändrats sedan 1980 fram till idag 2025. Resultatet är delat mellan äldre och yngre generation med delning vid 50 år.

Bland de sex respondenter som intervjuades så tillhörde alla den äldre generationen med en medelålder på 68 år. En del ansåg att skogsbruket har försämrats sedan 1980-talet gällande hållbart brukande. Andra formulerade sig att man inte ser någon skillnad alternativt att man tror att det blivit sämre. De menar att det är svårt att avgöra då man inte hade samma kunskaper då som nu. Medlemmarna tycker dock att skogsbruket är för insnävat på ekonomi och avkastning. Skogsbruket anses ha intensifierats för snabbt och genom de dyra investeringar som gjorts idag så måste skogsbruket avverka stora områden för att ekonomin ska gå ihop. En respondent menar att sågverks- och massaindustrin hejdlöst har fått växa utan att man tänkt på konsekvenserna och nu när pengarna är satsade på industri och maskiner så krävs råvara och avkastning i så stor omfattning att skogsbruket inte kan bedrivas hållbart.

Några respondenter anser att det idag är större hyggen och mer plantageskogsbruk jämfört med 1980, och att det är ett helt annat tempo i skogen. *”Det tar bara en halv minut att meja ner ett träd”*. Medlemmarna är oroliga över att det finns alldeles för lite skyddad skog idag.

Hagfors, som är en av respondenterna, tror att skogsbruket idag utgör den största miljöförstörelsen i modern tid och känner en större oro över naturförlusten än klimatförändringarna. Hon menar att den skog som idag är skyddad enbart finns i reservat och resten står inför avverkning och att läget nu är allvarligt.

”Prio ett borde vara att bevara naturen och biologisk mångfald, och klimatet i andra hand. De är helt beroende av varandra. Men jag förstår det passar inte in i årsredovisningar och snabba bokslut, kvartalsrapporter.”

Pia Hagfors

Några av respondenterna väljer att berätta om Västerås stift som efter en skogsutredning valt att ställa om skogsbruket till mer långsiktigt och hållbart, men där det uppdagades att det inte finns äldre skog kvar att avverka. Att ställa om skogsbruket nu för stiftet är inga svårigheter eftersom det inte finns mogen skog kvar att avverka i närtid. Man har huggit mer än vad man haft i tillväxt.

”Dom har huggit bort all skog redan, och dom är väl inte sämst, då undrar man ju hur det står till på dom andra ställena.”

Lars Bohlin

Medlemmarna menar att 1980 så fanns det nya skogar att avverka, något som inte finns idag. Därför börjar bolag istället avverka i kontinuitetsskogar och fjällnära skogar. Ju mer kalhyggen det blir ju sämre blir det också på sikt. Landskapet håller nu på att fragmenteras sönder med alla kalhyggen. Man menar på att metoderna som använts över tid är en trend som nu är väldigt svår att vända på.

”Har man jobbat i skogen med den här modellen, har du hållit på sedan 50-, 60-talet med hyggesbruk, det sitter i väggarna på företaget.”

Staffan Öström

Den påverkan som skogsbruket har idag socialt är också större. Många av respondenterna menar på att vart man än rör sig numera så ser man kalhyggen. Vare sig man åker en skogsbilväg eller är ute och går så ser man och påverkas av det. Det var annat förr när det fanns sammanhängande skogar att röra sig i, plocka bär och svamp.

”Den skogen vi gick i och har gjort i alla år, vi har ju sett hur det ena hygget efter det andra har kommit. Svampställena är borta, blåbären finns inte, lingonen lyser med sin frånvaro, så det är tråkigt.”

Berit Karlsson

I intervjuerna lades det märke till att respondenternas uppfattning av förändringen av storleken på kalhyggena skiljer sig åt. Några menar på att det var större kalhyggen 1980 medan andra menar att skogsbruket gör större kalhyggen idag. De som anser det förstnämnda säger att även om det förekom kalhyggen så var dem inte så enorma som idag, utan man tog en bit åt gången och däremellan hann det växa upp lite skog innan man tog ännu lite mer. Idag bedrivs mer skogsbruk i Norrland än det gjorts tidigare och detta har nu lett till fler problem i norr. Bland det senare nämnda så anger en respondent uppfattningen att kalhyggen är mindre idag, men att avverkningen har ökat och totalt sett huggs det lika mycket om inte mer nu.

Den diskussion som utvecklats gällande hänsynen och alternativa metoder är mest bara prat från skogsbrukets sida menar en respondent. Någon praktisk förändring eller förbättring sker de inte inom skogsbruket. Skogsindustrin ser hållbarhet som något störande moment. Idag vill man rädda klimatet och det för att få fortsätta avverka skog, medan frågan om biologisk mångfald snarare göms under bordet.

”Vi pratar ju väldigt lite om biologisk mångfald och natur. Skogsindustrin vill inte prata om det, man vill prata om att rädda klimatet.”

Pia Hagfors

En av respondenterna säger att det som avverkas idag är väldigt ungt, kanske planterat på 60-talet. Den diskussion som förekommer mellan olika aktörer om mångbruk, mer löv, hyggesfritt, hållbarhet generellt, gör att det upplevs som en positiv utveckling, dock när det kommer till praktiken så sker ingen förändring.

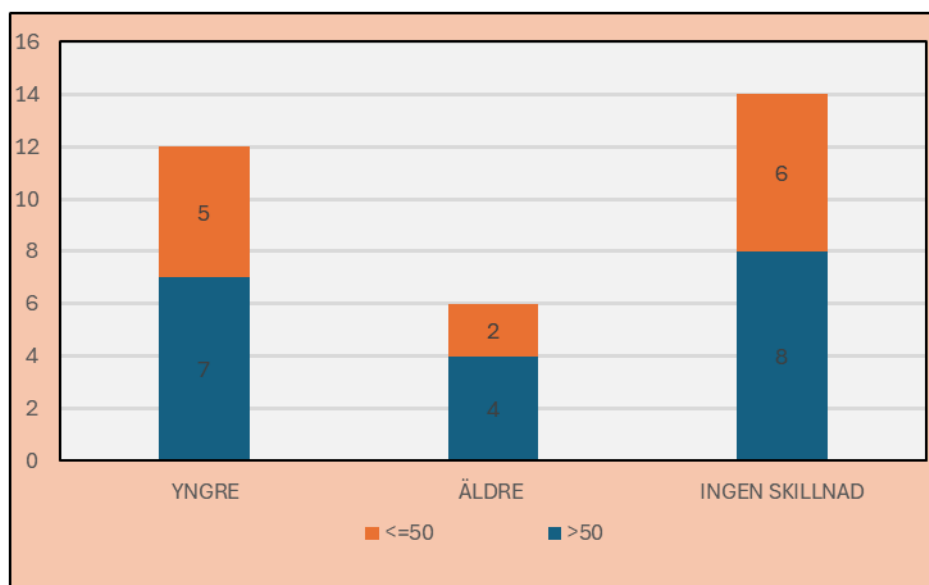
3.2 Förtroende för skogssektorn

Gällande förtroendet bland SNF:s medlemmar för skogssektorn och särskilt beträffande synen på den äldre och den yngre generationen inom skogssektorn så ställdes följande fråga:

Är det någon skillnad i ditt förtroende för den äldre och den yngre generationen inom skogssektorn när det gäller hållbart brukande?

Som ovan nämnts var det 40 medlemmar som angav sin ålder i enkätundersökningen. Bland dessa så var det åtta som på frågan ovan valde alternativet *vet ej*. En äldre än 51 år och resterande sju var yngre eller lika med 50 år. Detta kan tyda på osäkerhet, ointresse, eller att man inte vill ta ställning i frågan.

Bland de medlemmar i SNF som hade en åsikt i frågan, kopplar majoriteten alltså inte sitt förtroende till åldern på de verksamma. Åtta av de äldre medlemmarna uppger att de inte ser någon skillnad i sitt förtroende beroende på om personen inom skogssektorn är äldre eller yngre. Detsamma gäller för sex av de yngre medlemmarna. Detta kan tolkas på två sätt; antingen finns det ett generellt lågt förtroende för personer inom skogssektorn, eller så baseras förtroendet på andra faktorer än ålder. Bland dem som däremot ansåg att det *fanns* en skillnad mellan yngre och äldre ansåg två tredjedelar (67%) att de hade ett större förtroende för de yngre. Se Figur 2.

Figur 2. Diagrammet visar vilken generation inom skogssektorn som medlemmarna i Naturskyddsföreningen Västmanland har störst förtroende för. De blå staplarna representerar medlemmar som är äldre än 50 år, medan de orange staplarna representerar medlemmar som är 50 år eller yngre. De medlemmar som inte angav ålder redovisas inte.

Utav samtliga 45 svarande på frågan, vare sig deras ålder var angiven eller ej, var det ändå flest (33 %) som ansåg att det *inte* fanns någon skillnad i förtroende mellan yngre och äldre företrädare för skogsbranschen, se Tabell 2.

Tabell 2. Medlemmarnas i Naturskyddsföreningen Västmanland förtroende för människor inom skogssektorn gällande hållbart brukande.

Svarsalternativ	Frekvens	Andel
1. Större förtroende för yngre	13	29%
2. Större förtroende för äldre	6	13%
3. Ingen skillnad	15	33%
4. Vet inte	11	24%
Totalt	45	100%

I de sex intervjuer som gjordes bland medlemmarna fick de samma fråga. Synpunkterna var skiljaktiga. Från en del var svaret kortfattad ”*Nej, det är ingen skillnad i deras förtroende*”. Man tror inte att det har med generationen att göra. En del uttrycker att man inte känner tillräckligt med folk för att våga påstå något. Det finns positiva tecken på hållbart brukande hos en del äldre och några yngre. Hos två respondenter fanns det ändå förhoppningar om att den nya generationen människor som arbetar inom skogsbruket har en större förståelse för att stor naturhänsyn måste tas.

Bohlin säger att det som behövs är ett mer naturnära skogsbruk och huruvida den äldre eller yngre generationen ställer om till det är svårt att säga. Man kan tänka sig att en del äldre skogsägare lever kvar med småskaligt brukande med en form av bondeskog. En bondeskog där man använder plockhuggning, blädning, där man väljer ut träd. En skog som är gles med stora stammar av äldre träd och där det finns en kontinuitet. Det finns även yngre som börjar fundera på hyggesfria metoder, men om det finns någon tydlig skillnad mellan olika åldersgrupper gällande ägande och brukande av skogen kan han inte säga. Han har inte träffat så många markägare så det är svårt att säga om man ser någon skillnad.

En av medlemmarna beskriver sin bild av den skogliga utbildningen som en klan. Att den skogliga utbildningen idag liknar ett gammeldags internat, och där studenterna *"håller ihop mot omvärlden"*. Medlemmen beskriver att om en skogsmästare tar sitt förnuft till fånga och uttrycker sig *"Nu kan vi inte hålla på så här längre, det går inte, vi måste skärpa till oss och göra det bättre"* då blir denne utfryst. Frågan som ledde in intervjun på ämnet var varför skogsbruket ser ut som det gör idag, trots påtryckningar och kritik från allmänhet, forskare och miljöorganisationer. Respondenten tror även att de som bestämmer i skogen har ett nätverk och att de är med och påverkar och styr överallt.

"Du kan inte sätta dig upp mot dom som bestämmer i skogen, dom har sina tentakler överallt. VD:n för de och de skogsbolaget sitter i kyrkostyrelsen där och är med och bestämmer. Dom är så invävda och indoktrinerade och överallt, dom finns överallt."

Berit Karlsson

Bland de andra intervjuade medlemmarna är svaren skiljaktiga. Man tror det beror mycket på den personens intresse och vilja, samtidigt som det idag finns ett annat klimat om naturhänsyn och hållbart brukande. I och med att det finns diskussion, ny forskning, och nya underlag så finns det utrymme för att ta andra beslut än vad som gjorts tidigare.

Respondenten Öström tar upp att de styrande faktorerna också är avgörande, som till exempel lagstiftning, skogsägarens intresse, intresset hos kommuner och dylikt. Aktiebolagen är väldigt styrda av att ge vinst till ägarna, och huruvida man ska kunna vända på dagens trend och nyttja skogen mer hållbart och samtidigt få avkastning till ägarna är tveksamt. Öström hoppas att den kunskapen ska ges i skolan, och medvetenheten om att det måste göras förankras hos kommande generationer.

"Man kan se det på två sätt. Det ena är att en del människor kan vara kallhamrat ekonomiska, och inte vilja ta någon hänsyn alls. Den typen av människoprofiler har funnits i alla tider och kommer alltid att finnas. Däremot så den yngre generationen nu, de har växt upp i ett annat kunskapsklimat. Det finns mer kunskap, det finns mer förståelse för till exempel ekologi, och då finns det också nya underlag för att ta beslut på som jag inte tror att de här gamla stötarna i min generation skulle vara öppna för. Så kan jag tänka mig."

Staffan Öström

Öström tror att det nya klimatet, nyare forskning och den diskussion som finns gör att det ändå finns möjlighet att den nya generationen kommer med ett nytänkande och en större öppenhet för alternativt brukande. Hagfors nämner att hon inte känner så många yngre inom skogssektorn, likaså vet hon inte hur mycket ekologi som finns med på de skogliga utbildningarna så det är svårt att göra en bedömning. Men hon har träffat några yngre som använder plockhuggning och ett alternativt brukande. Hon uttrycker ändå att hon tror på att den yngre generationen är klokare.

”Jag tror att den yngre generationen är klokare, jag tror det. Jag tror att dom förstår naturen på ett annat sätt, det är inte bara ekonomin som styr.”

Pia Hagfors

Norström kan inte se någon skillnad mellan äldre och yngre generationer. Han ser det mer till den roll man har till skogen, till exempel om man är en skogsägare som ärvt skogen i generationer. Han tror att i många fall finns familjer, skogsägare som brukar skogen på ett bra och hållbart sätt och fortfarande till en ekonomisk avkastning. Det beror på kopplingen till skogen och i vilket syfte man äger den. Att det skulle råda någon skillnad mellan generationerna, det sambandet ser han inte. Just detta resonemang förekommer bland flera av respondenterna.

”Min bild av det är att den traditionella synen från utbildningsväsendet är mycket mot trakthyggesbruk och så vidare. Det är liksom som om det är kulturfråga, jag vet inte riktigt, men det är så man avverkar skogen och allt ifrågasättande utav det som också forskare gör möts av ett jättehårt motstånd och lobbying och så vidare. Den utbildningen, forskarvärlden, skogsbolagen och även politiken, de i toppen där de rör sig ju mellan de här positionerna. Så det kan vara forskare som jobbar åt skogsbolag, politiker som äger skog, och så vidare.”

Thomas Norström

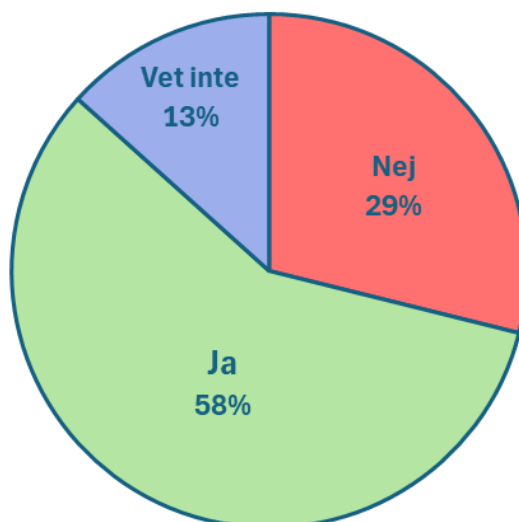
Några av respondenterna i intervjuerna hänvisar till Lisa Röstlunds bok *Skogslandet* som är en granskning av skogsbruket. Mycket från den boken har givit dem en negativ bild av hur skogsbruket i Sverige fungerar.

3.3 Skogens avkastning

Som det förr myntades så var skogen, järnmalm och vattenkraften ryggraden i svensk ekonomi. Skogsbruket har betytt mycket för Sverige, dock i vissa fall på bekostnad av de ekologiska och sociala värdena. Anser då SNF:s medlemmar att man alls ska nyttja skogen till ekonomisk avkastning eller bör man avveckla skogsbruket?

En fråga i enkäten löd: *Anser du att svensk skog bör brukas för att ge ekonomisk avkastning?*

Totalt var det 45 personer som besvarade enkäten. Medlemmarnas åsikter huruvida skogen ska brukas för ekonomisk avkastning är följande (se Figur 3). En majoritet, 58 procent av de svarande medlemmarna, tycker att skogen ska brukas för ekonomisk avkastning. 29 procent tycker inte att skogen ska brukas för ekonomisk avkastning. 13 procent svarade *Vet inte*.

Figur 3. Medlemmar i Naturskyddsföreningen Västmanlands åsikter huruvida den svenska skogen ska brukas för ekonomisk avkastning.

Bland de frivilliga kommentarerna i enkäten så skrevs det:

”Vi måste ha en plan för varje träd och dess förutsättningar, varje träd avgör vad det kan användas till och när”

I intervjuerna var det klart att alla sex respondenter ansåg att skogen ska brukas för ekonomisk avkastning. När de fick utveckla svaret så beskriver de att avkastningen dock inte får vara högsta prioritet som de anser att det är idag. Bohlin menar att i fortsättningen måste man bedriva det hållbart ekologiskt och socialt. Vad som sedan blir kvar ekonomiskt får man se då. Det är svårt att avgöra idag hur mycket skogssektorn skulle kunna bidra till BNP när man väl ställt om detta. Så länge skogsbruket bedrivs inom de ramar som krävs, till exempel naturnära.

De övriga medlemmarna är också med på att skogen ska brukas för ekonomisk avkastning, dock så ska det ske inom ramarna för vad som är hållbart. Att ställa om kanske inte kommer ge ett lika stort utbud vilket kommer få priserna att stiga på produkterna, men att något sådant skulle påverka handeln i någon högre grad det vet man inte, folk köper produkterna ändå. Möjligtvis kan exporten minska. Man borde därför satsa mer på kvalitet istället, hårdare virke och fler träslag.

”Det är en inkomstkälla idag, men det har blivit slagsida mot skogsskövling. Idag skövlar man skog. Ett kalhygge är skogsskövling, det finns inget annat ord för det tycker jag.”

Pia Hagfors

Skogen brukas i ett för högt tempo idag, enligt medlemmarna. Man hugger skogen i relativt låga åldrar. Det kan inte enbart vara ekonomin som driver skogsbruket framåt, det finns alternativa metoder idag som är skonsammare och som fortfarande ger avkastning.

En majoritet av de som anonymt besvarat enkäten vill ändå att skogen ska brukas för ekonomisk avkastning, även om resultatet visar att en betydande del, nära 30 procent, inte anser det. För att dock få bruka skogen så måste det till hållbarare metoder. Medlemmarna anser inte att det skogsbruk som bedrivs idag är hållbart.

3.4 Kalhyggesbruk

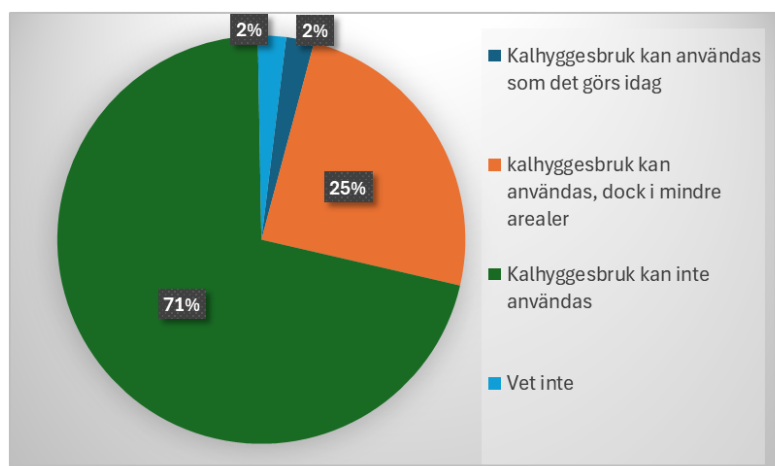
Hur medlemmarna i SNF Västmanland ställer sig till kalhyggesbruket efterfrågas också. Klart är att föreningen anser att kalhyggesbruket utarmar markerna och fragmenterar landskapet och för att lyckas nå ett, enligt dem, hållbart skogsbruk så kommer större skogsarealer behöva långsiktigt skydd samt mer naturnära brukningsmetoder. Frågan är då om kalhyggesbruk kommer att kunna finnas kvar som skötselmetod. Skulle det räcka med att den minskade i omfattning eller måste metoden helt uteslutas?

En fråga i enkäten löd: *Anser du att kalhyggesbruket kan fortsätta användas i Sverige eller bör metoden helt uteslutas?*

I undersökningen deltog 45 personer som fick ta ställning till i vilken utsträckning de anser att kalhyggesbruk kan användas som metod i svenskt skogsbruk, se Figur 4. Resultaten visar ett tydligt motstånd mot kalhyggesbruk i dess nuvarande form. Endast 1 person (2 %) anser att kalhyggesbruk kan fortsätta användas så som det görs idag. En något större andel, 11 personer (24 %), menar att kalhyggesbruk kan vara acceptabelt, men då i mer begränsad omfattning och på mindre arealer.

Det huvudsakliga resultatet visar dock att 32 personer (71 %) anser att kalhyggesbruk inte bör användas alls. Slutligen uppgav 1 person (2 %) *Vet ej*. Det framgår därmed att en överväldigande majoritet (nära tre fjärdedelar) av de svarande motsätter sig kalhyggesbruk helt. Det kan tolkas som ett starkt uttryck för önskemål om förändring inom skogsbruket, där fler efterfrågar alternativ till storskalig avverkning. Resultatet indikerar också att det finns viss öppenhet för

kompromisslösningar, där kalhyggesbruk får förekomma i mindre skala och med ett större hänsynstagande.

Figur 4. Naturskyddsföreningen Västmanlands medlemmars åsikt huruvida kalhyggesbruket kan fortsätta användas i Sverige.

De intervjuade ställer sig också kritiska till kalhyggesbruket. Man ser det som icke hållbart i den omfattning som det används idag. Huruvida det måste fasas ut helt är inte helt säkert. Bohlin anser att det absolut inte är hållbart i något avseende. Han vill se ett mer naturnära skogsbruk. Eventuellt att någon form av dispens skulle kunna ges till att använda kalhyggesbruk i det fall de övriga aspekterna inte berörs på något sätt. Alltså i skogar som inte håller sociala eller ekologiska värden, detta i väldigt enstaka fall. En annan respondent är mycket tveksam till om trakthyggesbruket alls kan fortsätta användas. Lösningen är ett naturnära skogsbruk. Respondenten hänvisar till försöket med det tätortsnära brukandet i Vätteskogen utanför Skinnskatteberg, som denne ser som ett lovande exempel med naturnära metoder.

Ytterligare argument från medlemmarna är att skogen som kolsänka påverkas negativt av kalavverkningar de första 30 åren ungefär. Under den tiden, innan man är tillbaka till samma mängd bundet kol igen, med tanke på miljömålen, är frågan om man kan vänta den tiden.

”Men jag tror att alla är överens om att kalhugger man ett område så får man en negativ påverkan på kolsänka. Det man bråkar om kanske är hur lång tid som den effekten består. Men om det tar 30 år innan man liksom kommer upp igen till där man var, när skogen stod där så, har vi den tiden på oss då?”

Thomas Norström

Svaret behöver inte vara *Ja-* eller *Nej* menar Öström, utan man måste se vad som är hållbart. Med dagens omfattning kan det inte fortsätta, anser han. Sedan är det problematiskt då det finns industrier som väntar på timmer och massa, industrier som inte vill eller kan stå stilla. Mer forskning behövs.

Karlsson uttrycker sig mer över den sociala aspekten. Hon anser att kalhyggesbruket idag förstör för människor som vill röra sig i skogslandskapet. Man får avverka träd, men det ska vara träd kvar efter man huggit och det måste vara lätt att gå där efteråt. Hon betonar även sin missbelåtenhet med de markberedningsmetoder som förekommer idag. Hon tycker även att mer respekt borde ges till samerna och renskötseln.

”Nu tar dom rubbet. Man känner inte igen sig, man hittar inte sina landmärken.”

Berit Karlsson

4. Diskussion

I detta kapitel följer reflektioner över rapporten och tidigare studier. Vad påverkar oss och vår bild av skogsbruket? Vidare tas upp allmänt om studiens styrkor och svagheter.

I detta kapitel används, till skillnad från övriga delar av rapporten, ordet *trakthyggesbruk* istället för *kalhyggesbruk*. Detta eftersom det i formella sammanhang är ett mer frekvent förekommande ord.

4.1 Resultatet och tidigare studier

Innan datainsamlingen till studien påbörjades sattes det upp fyra hypoteser (se avsnitt 1.5).

Hypotes 1: Den äldre åldersgruppen (>50 år) anser att skogsbruket har rört sig mot ett mer hållbart brukande. Detta eftersom de har upplevt den förändringen som skett sedan 80-talet med lagändringar, certifieringar, variationer av skötselmetoder och den ökande andelen avsättning och naturvård som utvecklats under åren. Den yngre generationen inom medlemskapet, som inte sett förändringen, anser att skogsbruket är lika förkastligt nu som då.

Denna hypotes får inget stöd i denna studie. Studien visar att SNF:s medlemmar i Västmanland äldre än 50 år anser att det svenska skogsbruket har *försämrats* sedan 1980-talet gällande hållbart brukande. Bland de yngre medlemmarna finns en stor osäkerhet gällande frågan.

Hypotes 2: Den äldre generationen (>50 år) inom SNF Västmanland har ett större förtroende för den nya generationen som idag utbildar sig eller nyligen börjat jobba inom skogsbruket jämfört med de äldre som i många år arbetat inom skogssektorn.

I intervjuer bland människor som var aktiv inom skogsdebatten så har det ansetts att när en yngre generation på styrande poster inom skogssektorn tar vid så ökar förutsättningarna för att få till dialoger, lyhördhet och få igenom krav gällande hänsyn. Det kan tolkas som att det borde finnas ett större förtroende finns för den yngre generationen än för den äldre.

I föreliggande studie liknar resultatet från intervjuerna resultatet från enkäten. Majoriteten av medlemmarna verkar alltså inte ha något större förtroende för skogssektorn baserat på generation. Däremot så finns en minoritet bland medlemmarna som uttryckt att man tror att den nyare generationen bär på mer kunskap och att det därmed finns hopp om ett mer hållbart brukande i framtiden. Jämför man med det som lyfts i andra studier så verkar det alltid funnits en hård debatt mellan skogsbrukets förespråkare och miljöorganisationer, vilket förekommer även idag, men att majoriteten ska tro på att en ny generation med nyutvecklad och fördjupad kunskap skulle kunna öka förtroendet hos kritikerna verkar inte ha någon riktig substans. Hypotesen kan alltså inte styrkas.

Hypotes 3: Medlemmarna anser att skogen ska brukas för ekonomisk avkastning. Detta eftersom brukandet är en naturresurs och som har bidragit till svensk ekonomi under en lång tid.

Studien visar här att mer än hälften av medlemmarna uttrycker en tydlig åsikt om att skogen ska brukas för ekonomisk avkastning. Hypotesen kan accepteras.

Hypotes 4: Medlemmarna anser att trakthyggesbruket bör uteslutas då denna metod försvårar för dels arter att fortleva på platsen, dels att de begränsar spridningsvägarna för arter i skogar intill.

Att SNF ställt sig kritiska till trakthyggesbruket framgår tydligt. Men i vilken omfattning det måste minska eller om det helt måste uteslutas är svårt att säga. Denna studie visar ändå på att en klar majoritet, 71 procent av de svarande på enkäten, anser att trakthyggesbruket måste bort. Att 32 av 45 slumpmässigt uttagna medlemmar (71 %) anser att kalhyggesbruk inte ska användas innebär att en majoritet av medlemmarna (över 50 procent) anser detta. Om inte bortfallet i undersökningen varit så stort som det nu är hade detta resultat varit statistiskt signifikant ($p < 0,01$). Se vidare Bilaga 3.

Slutsatsen blir att en majoritet vill se att trakthyggesbruket upphör inom svenskt skogsbruk. Detta på grund av dess påverkan på olika arters livsmiljöer och den sociala aspekten.

4.2 Studiens styrkor och svagheter

I urvalet för enkätundersökningen så togs 400 medlemmar ut. Efter över en månads möjlighet att besvara enkäten så motsvarade svarsfrekvensen 11,3 procent. Det innebär 45 personers åsikter framkommit inom ett länsförbund med ca 2 500 medlemmar. Bortfallet är alltså alldeles för stort för att kunna säga något med någon större säkerhet. Även om underlaget inte bedöms vara starkt ger det ändå en indikativ bild.

Metoden som användes via Netigate, generell länk, har en svaghet då denna länk kunde besvaras en gång från varje teknisk enhet. Länken skickades ut via e-post till respondenterna. Till exempel, om respondenten har sin mejl tillgänglig via sin mobil, surfplatta och dator, så skulle samma länk i mejlet kunna besvaras tre gånger av samma person, en gång från varje teknisk enhet.

Ett större sampel alternativt en totalundersökning hade naturligtvis gett ett starkare underlag och säkrare slutsatser.

I fråga åtta efterfrågas om medlemmen anser att *svensk skog bör brukas för att ge ekonomisk avkastning*. Min tanke med frågan var om medlemmen ansåg att skogen ska brukas överhuvudtaget. Dock tolkades frågan annorlunda av en i intervjuerna då denne trodde motsatsen var att: skogen skulle brukas *men utan syfte* att ge avkastning. Denna misstolkning kanske förekom bland en del andra respondenter i enkäten också.

Kommentarer från enkäterna visar på att en del medlemmar ansåg att svarsalternativen var ”varken eller”, samt att en del av frågorna var svåra, eller att de inte går att besvara utan att föra ett bredare resonemang. Kanske har fler medlemmar påbörjat enkäten men inte valt att slutföra den på grund av att de inte sympatiserar med svarsalternativen som gavs. Kommentarrutan i enkäten gav utrymme för 120 tecken.

Exempel på kommentarer från enkäten:

- *Många frågor: jag inte tillräckligt insatt; vissa frågor: lite väl förenklade; detta fält: dumt nog för begränsat*
- *Fråga 8 kändes lite väl ”antingen eller”*
- *Svårt att svara på ja eller nej på frågor som egentligen skulle behöva en mer resonerande form.*
- *Avancerade frågor som var svåra att svara på. Tror inte jag är tillräckligt insatt i skogspolitiken för att kunna svara.*
- *Fråga 8: otydligt formulerad. Fråga 11: hur kan flera av alt. vara möjliga? 13: är självföryngring och förädlad verkligen motsatser?*
- *Det var svårt att svara, jag ville svara ärligt men har inte all fakta. Produktionsskogar är generellt sett mindre bra.*

Inget systematiskt fel är annars noterat. Dock kan påpekas att på fråga tolv formulerades frågan att enligt skogsvårdslagen så ska de tre målen, ekonomi, ekologi och det sociala jämsställas. Enligt skogsvårdslagen 1 § så är: ”/.../ skogen en nationell tillgång och en förnybar resurs som ska skötas så att den uthålligt ger en god avkastning samtidigt som den biologiska mångfalden behålls. Man ska vid brukande ge utrymme för den sociala aspekten.”

4.3 Intervjuernas underlag och kvalitet

Intervjuerna gav medlemmarna möjlighet att utveckla sina svar till skillnad från respondenterna i enkäterna. Dock kunde ibland samtalet avvika till ämnen som inte var direkt kopplat till frågan. Intervjuaren, som för övrigt inte är van vid att intervjua, lät ofta respondenten tala vidare vilket fortfarande kunde vara intressant. I efterhand kan konstateras att intervjuerna hade kunnat genomföras på kortare tid och med mer konkret och adekvat innehåll om intervjuaren varit mer aktiv i att hålla ämnet.

4.4 Filterbubblor

Vill kort även nämna något om filterbubblor som jag tror kan ligga till grund för människors uppfattning om svenskt skogsbruk. Beroende på ens egna åsikter och ställningstaganden så hamnar man lätt i umgängen, diskussioner, algoritmer i sociala medier kring sådant som accepterar och förstärker ens egna åsikter. Det

kan i sin tur skapa en uppfattning av samhället, i detta fall skogsbruket, som inte är faktabaserad alternativt till väldigt låg del faktabaserad.

Jag kan tänka mig att den bild som människor har om skogsbruket, både för och emot, kan basera sig mycket på filterbubblor då man ”väljer sitt umgänge” som bekräftar de egna åsikterna ännu ytterligare. Tänkvärt.

Referenser

- Asplund, B. (2020). *5§3: en statlig storstädning av skogslandskapet*. Institutionen för skogens ekologi och skötsel, SLU.
https://stud.epsilon.slu.se/15621/1/asplund_b_200615.pdf
- Eide, W., Ahrné, K., Bjelke, U., Nordström, S., Ottosson, E., Sandström, J. & Sundberg, S. (2020). *Tillstånd och trender för arter och deras livsmiljöer: rödlistade arter i Sverige 2020*. (Nr 24). SLU Artdatabanken. ISBN 978-91-87853-56-2.
- Forest Stewardship Council Sverige (u.å.). *Vår organisation*. <https://se.fsc.org/se-sv/var-organisation> [14 maj 2025]
- Hannerz, M., Arnesson Ceder, L., Eriksson, A. & Lundmark, T. (2024). *Skogen och klimatet: vad säger forskningen?*. (Nr 1). Institutionen för skoglig resurshållning, SLU.
<https://www.slu.se/globalassets/ew/org/andra-enh/s/forskning/rapportserie/rapport-skog-2024-1-hannerz-web.pdf>
- Indeed. (2025). *Semistrukturerad intervju – exempel och tips*.
<https://se.indeed.com/karriarrad/intervjuer/semistrukturerad-intervju> [28 maj 2025].
- Naturskyddsföreningen (2017). *Naturskyddsföreningen organisation*.
<https://uppsala-lan.naturskyddsforeningen.se/wp-content/uploads/sites/141/2015/02/Naturskyddsf%C3%B6reningen-organisation-1.pdf>
- Naturskyddsföreningen (2022). *Låt skogen leva: Ett hållbart nyttjande av den svenska skogen*. Naturskyddsföreningen.
<https://www.naturskyddsforeningen.se/artiklar/rapport-lat-skogen-leva-ett-hallbart-nyttjande-av-den-svenska-skogen/>
- Naturskyddsföreningen Västmanland (2025). *Välkommen till Västmanlands skogsgrupp*.
<https://vastmanland.naturskyddsforeningen.se/valkommen-till-vastmanlands-skogsgrupp/> [14 maj 2025]
- Nilsson, P., Fridman, J. & Roberge, C. (2020). *Skogsdata 2020: Aktuella uppgifter om de svenska skogarna från SLU Riksskogstaxeringen: Tema: Den döda veden*. Institutionen för skoglig resurshållning, SLU. ISSN 0280-0543.
https://www.slu.se/globalassets/ew/org/centrb/rt/dokument/skogsdata/skogsdata_2020_webb.pdf

- Nilsson, P., Roberge, C. & Fridman, J. (2021). *Skogsdata 2021: Aktuella uppgifter om de svenska skogarna från SLU Riksskogstaxeringen: Tema: Fjällskogen*. Institutionen för skoglig resurshushållning, SLU. https://www.slu.se/globalassets/ew/org/centrb/rt/dokument/skogsdata/skogsdata_2021_webb.pdf
- Nilsson, P., Roberge, C., Dahlgren, J. & Fridman, J. (2022). *Skogsdata 2022: Aktuella uppgifter om de svenska skogarna från SLU Riksskogstaxeringen: Tema: Den formellt skyddade skogen*. Institutionen för skoglig resurshushållning, SLU. ISSN 0280-0543. <https://publications.slu.se/?file=publ%2Fshow&id=119298>
- Larsson, A. (red.), Bjelke, U., Dahlberg, A. & Sandström, J. (2011). *Tillståndet i skogen: rödlistade arter i ett nordiskt perspektiv*. (Nr 9). Artdatabanken, SLU. ISBN 978-91-88506-46-7. <https://www.artdatabanken.se/publikationer/tillstandet-i-skogen/>
- Simonsson, P. (2021). *Naturhänsyn i skogsbruket: avgörande händelser och viktiga personer bakom utvecklingen*. (Nr 1). Institutionen för skogens ekologi och skötsel, SLU. https://www.slu.se/globalassets/ew/org/andra-enh/s/forskning/rapportserie/rapport-skog-2021-1-simonsson_web.pdf
- Stenhag, S. (2023). *Åt skogen med statistik*. Skogsmästarskolan, SLU.
- Säll, L. (2021). *Att väcka kärlek till naturen: Naturskyddsföreningen ur ett känslopolitiskt perspektiv 1909–1919*. Uppsala universitet. Institutionen för idé- och lärdomshistoria. <https://uu.diva-portal.org/smash/get/diva2:1640815/FULLTEXT01.pdf>

Bilaga 1. Enkätfrågor och svarsalternativ

1: Hur gammal är du?

1: _____

2: Hur anser du att svenskt skogsbruk har förändrats sedan 1980 gällande hållbart brukande?

- 1: Det är idag sämre än då.
- 2: Det har försämrats något.
- 3: Det är sig likt nu som då.
- 4: Det har förbättrats något.
- 5: Det är betydligt bättre idag.
- 6: Vet inte.

3: Är det någon skillnad i ditt förtroende för den äldre och den yngre generationen inom skogssektorn när det gäller hållbart brukande?

- 1: Ja, jag har större förtroende för den yngre generationen inom skogssektorn.
- 2: Ja, jag har större förtroende för den äldre generationen inom skogssektorn.
- 3: Nej.
- 4: Vet inte.

4: Bor du i tätort med en befolkning över 10 000 invånare?

- 1: Ja.
- 2: Nej.
- 3: Vet inte.

5: Äger du skogsmark?

- 1: Ja
- 2: Nej
- 3: Vet inte

6: Ungefär hur mycket tid spenderar du i skogliga miljöer?

- 1: Mer än 1 dag/år.
- 2: Mer än 1 dag/månad.
- 3: Mer än 1 dag/vecka
- 4: Mer än 3 dagar/veckan
- 5: Ingen alls.

7: Anser du att allemansrätten bör ge människor möjlighet att påverka skogsbruket?

- 1: Ja, i alla skogar.
- 2: Ja, i alla fall tätorts nära.
- 3: Nej, utom enstaka fall.
- 4: Nej, inte alls.
- 5: Vet inte.

8: Anser du att svensk skog bör brukas för att ge ekonomisk avkastning?

- 1: Nej, skogen ska inte brukas för ekonomisk avkastning.
- 2: Ja, skogen ska brukas för ekonomisk avkastning.
- 3: Vet inte.

9: Anser du att kalhyggesbruk kan fortsätta användas i Sverige eller bör metoden helt uteslutas?

- 1. Kalhyggesbruk kan användas som det görs idag.
- 2: Kalhyggesbruk kan användas, dock i mindre arealer.
- 3: Kalhyggesbruk kan inte användas.
- 4: Vet inte.

10: Anser du att Sverige kan bruka skogen mer hållbart och ändå behålla dagens ekonomiska avkastning?

- 1: Nej.
- 2: Ja.
- 3: Vet inte.

11: Anser du att det är någon skillnad ur den ekologiska aspekten mellan olika typer av skogsägare?

- 1: Ja, den ekologiska aspekten får en större plats hos privata markägare.
- 2: Ja, den ekologiska aspekten får en större plats hos kommuner/statligt ägda.
- 3: Ja, den ekologiska aspekten får en större plats hos aktiebolag.
- 4: Nej, det är ingen skillnad mellan dessa typer av ägare.
- 5: Vet inte.

12: Enligt 1 § Skogsvårdslagen så ska miljö-, sociala och ekonomiska mål jämföras.

Anser du att alla skogliga platser bör användas för att bevara ekosystem, skapa natursköna områden och ge ekonomisk avkastning, eller bör skogen delas upp i olika typer av bestånd, såsom produktions-, sociala- och ekologiska områden?

- 1: Alla skogliga platser ska eftersträva att uppfylla samtliga mål.
- 2: Skogen bör delas in i produktionsbestånd, sociala bestånd, och ekologiska bestånd.
- 3: Vet inte.
- 4: Förstår inte frågan.

13: Anser du att svenskt skogsbruk bör använda mer eller mindre förädlad plantmaterial vid anläggning av nya skogar? (Förädlad plantmaterial = urval av frön med efterfrågade egenskaper).

- 1: Ja, det behövs mer förädlad material.
- 2: Nej, men det behöver inte minska från dagens mängd.
- 3: Nej, det måste till mer självföryngring.
- 4: Vet inte.
- 5: Förstår inte frågan.

14: Kort frivillig kommentar som kan komma att lyftas i rapporten. Tack för din medverkan i studien!
:

Bilaga 2. Frågeformulär, djupintervjuer

Frågeformulär

Vad är det bästa med skogen tycker du?

Vad drar dig ut i skogliga miljöer?

1. Hur anser du att svenskt skogsbruk har förändrats sedan 1980 gällande hållbart brukande?
2. Är det någon skillnad i ditt förtroende för den äldre och den yngre generationer inom skogssektorn när det gäller hållbart brukande?
3. Anser du att allemansrätten bör ge människor möjlighet att påverka skogsbruket?
4. Anser du att svensk skog bör brukas för att ge ekonomisk avkastning?
5. Anser du att kalhyggesbruk kan fortsätta användas i Sverige eller bör metoden helt uteslutas?
6. Anser du att Sverige kan bruka skogen mer hållbart och ändå behålla dagens ekonomiska avkastning?
7. Anser du att det är någon skillnad ur den ekologiska aspekten mellan olika typer av skogsägare? (Privata, kommun/statligt, aktiebolag)
8. Enligt 1 § Skogsvårdslagen så ska miljö-, sociala och ekonomiska mål jämsställas. Anser du att alla skogliga platser bör användas för att bevara ekosystem, skapa natursköna områden och ge ekonomisk avkastning, eller bör skogen delas upp i olika typer av bestånd, så som produktions-, sociala- och ekologiska områden?
9. Anser du att svenskt skogsbruk bör använda mer eller mindre förädlad plantmaterial vid anläggning av nya skogar? (Förädlad plantmaterial = urval av frön med efterfrågade egenskaper).

Bor du i tätort med en befolkning över 10 000 invånare?

Hur gammal är du?

Äger du skogsmark?

Bilaga 3. Statistik

Test gällande medlemmarnas motstånd till kalhyggesbruk

π = Andelen bland medlemmarna i SNF Västmanland som anser att kalhyggesbruk (/trakthyggesbruk) inte ska användas.

$$\begin{cases} H_0: \pi = 0,50 & \text{Andelen i populationen ligger på 50 procent.} \\ H_1: \pi > 0,50 & \text{Andelen ligger över 50 procent och en majoritet av medlemmarna anser detta.} \end{cases}$$

Vi antar att H_0 är sann.

Data: Av de 45 som tillfrågats tycker 32 st. att kalhyggesbruk ej ska användas.

$$P = \frac{32}{45} \approx 0,711 \quad n = 45$$

Formel 6.3.1 väljs. Kravet är då att vi har minst fem personer som anser detta och minst fem som inte anser detta. Kravet är uppfyllt.

Om H_0 sann har vi $\pi = 0,50$

$$z = \frac{0,711 - 0,50}{\sqrt{\frac{0,50 \cdot (1 - 0,50)}{45}}} \approx 2,83$$

5 % nivå enkelsidigt test $\Rightarrow z = 1,64$. H_0 förkastas.

1 % nivå enkelsidigt test $\Rightarrow z = 2,33$. H_0 förkastas.

0,1 % nivå enkelsidigt test $\Rightarrow z = 3,09$. H_0 accepteras.

Slutsats: Med 99 procents säkerhet är det en majoritet av medlemmarna i föreningen som anser att kalhyggesbruk inte ska användas.

Publicering och arkivering

Godkända självständiga arbeten (examensarbeten) vid SLU publiceras elektroniskt. Som student äger du upphovsrätten till ditt arbete och behöver godkänna publiceringen. Om du kryssar i **JA**, så kommer fulltexten (pdf-filen) och metadata bli synliga och sökbara på internet. Om du kryssar i **NEJ**, kommer endast metadata och sammanfattning bli synliga och sökbara. Fulltexten kommer dock i samband med att dokumentet laddas upp arkiveras digitalt.

Om ni är fler än en person som skrivit arbetet så gäller krysset för alla författare, ni behöver alltså vara överens. Läs om SLU:s publiceringsavtal här: <https://www.slu.se/site/bibliotek/publicera-och-analysera/registrera-och-publicera/avtal-for-publicering/>.

☒ JA, jag/vi ger härmed min/vår tillåtelse till att föreliggande arbete publiceras enligt SLU:s avtal om överlåtelse av rätt att publicera verk.

☐ NEJ, jag/vi ger inte min/vår tillåtelse att publicera fulltexten av föreliggande arbete. Arbetet laddas dock upp för arkivering och metadata och sammanfattning blir synliga och sökbara.